

A korlátozások hatása gimnáziumi, könyvtári környezetben

Bethlen Gábor Református Gimnázium
és Szathmáry Kollégium Könyvtára

KÁDÁRNÉ ZSOLDOS EDIT

Bethlen Gábor Református Gimnázium és Szathmáry Kollégium Könyvtára

A hódmezővásárhelyi Bethlen Gábor Református Gimnázium és Szathmáry Kollégium a kialakult járványhelyzetet a törvényi előírásoknak megfelelően kezelte. A gimnázium és a kollégium is **teljesen bezárt**, a diákok egyik intézményt sem látogathatják a kijárási korlátozás bevezetése óta.

A digitális oktatásra egy héten belül sikerült alternatívákat találni, támogatva a kollégákat és a diákokat is eszközökkel, ha arra szükség mutatkozott.

Az intézményekben dolgozó kollégák 85%-ban otthonról végzik a teendőiket.

A könyvtáraink működését igyekszünk fenntartani, iskolai, kollégiumi környezetek lévén a könyvek kölcsönzésén túl tankönyves teendők is hozzáadódnak a mindennapi feladatokhoz. **Zárt ajtókkal, de funkcionálunk.** Külön nem adtunk ki közleményt, az intézmény központilag tájékoztatta a dolgozókat, diákokat, szülőket.

A könyvtári kérdéseket, kéréseket igyekszünk megoldani, a helyzethez képest a lehető leghatékányabban, illetve kihasználjuk a „szabad kapacitás” lehetőségét. Pakolás, digitalizálás, selejtezés, leltározás stb. munkákra is jut

most idő. Jelentősen csökkentek a napi rutin feladatok, a kölcsönzések és a megkeresések, ám más jellegű feladatok adódtak, melyekre digitálisan kellett válaszolnunk.

A gimnázium számára az idei helyzet egy új kihívása volt a 2020-2021-es tanév **tankönyveinek** megrendelése, amelyet úgy kellett kiviteleznünk, hogy személyes találkozóra, megbeszélésekre nem volt mód. Ennek előkészületét tovább nehezítette, hogy nem változtak a KELLO által biztosított rendelési felületen az elérhetőségek dátumai, így az alaprendelést épp úgy kellett elkészíteni, mintha minden a megszokott módon zajlana egy átlagos tanév során.

Online felületen, Teams alkalmazással sikerült megoldani a feladatot, közösen szerkesztett Excel tábla segítségével, az érintettek csoportba vonásával.

Az **érettségi vizsgák** írásbeli fordulói során szintén szükség volt az iskola könyvtárának állományára, hiszen a magyar, a matematika, a történelem, a fizika, és az idegennyelv vizsgákra is eszközöket kellett biztosítanunk. A függvénytáblák, atlaszok használata is szabályokhoz kötött volt, hiszen esetükben is fontos volt a higiéniai előírások betartása. Ehhez igazodva a rendelkezésre álló példányok mindegyikét használhatóvá tettük, így csökkentve a közös használat esélyét. A megnövekedett példányszámra amiatt is szükség volt, mert lényegesen több teremben kellett biztosítani a segédkönyveket, mint a korábbi években.

Az **általános könyvtári funkciók** is üzemelnek, csak más formában mint eddig. A feldolgozás, könyvtárrendezés zajlik, néhány kollégával folyamatosan végezzük ezeket a munkákat. Ketten inkább az állásdíj lehetőségével éltek, családjuknak így volt a legbiztonságosabb.

A kölcsönzések online módon történnek, az olvasó jelzi, hogy milyen könyvekre lenne szüksége, a könyvcsomagot összekészítjük, s az iskola épületén kívül adjuk át. A kölcsönzött könyveket nem szükséges a lejáratkor visszahozni, majd a minősített helyzet után is elegendő lesz. A tankönyvek esetében is hasonlóan gondolkodunk. A sikeres érettségit követően még nem gyűjtjük be a tartós könyveket a végzősöktől sem, illetve a többi tanulónak sincs még kijelölve a visszahozatal időpontja. A korlátozások változásának függvényében tudunk majd tervezni.

Az újrakezdés esetünkben akkor válik aktuálissá, ha az iskolák, kollégiumok újra kinyithatnak.

A fertőtlenítés az intézményben folyamatos, illetve fokozott, az érettségi alatt még nagyobb prioritást kapott. Ebben a tekintetben részünkről bármikor lehetőség van a nyitásra, de a közeljövőben még az olvasói tér használatára nem lesz lehetőség.

A következő tanév zökkenőmentes indulásához a tartós tankönyvek visszavétele ugyan sürgető, de több ok miatt is problémás, ezért a visszavételt egyelőre nem szerveztük meg. Alapvetően két fő szempont alapján kellett ezt a döntés meghoznunk. Egyrészt egészségügyi szempontokat figyelembe véve kivitelezhetetlennek tűnik, hogy közel 300 diák használt tankönyveit úgy gyűjthessük be, hogy a fizikai érintkezést elkerüljük. Továbbá ezek fertőtlenítése sem megoldható ekkora mennyiségben. Másrészt a jelenlegi távoktatás hatékonysága, funkcionalitása pillanatnyilag nem könnyen mérhető, az online oktatás eredménye leghamarabb a következő tanév elején mutatkozik majd meg. A tanár kollégákat arra kérjük majd, hogy azokban az esetekben, ahol nem sikerült a tananyag végére érni, vagy a tankönyvet, munkafüzetet befejezni, akkor ezt

jelezzék. Azoknak a könyveknek a begyűjtése a nyár folyamán nem történik meg, amelyekre a következő tanévben is szükség lesz. Ám ebben az esetben is a következő évfolyam részére biztosítani kell a taneszköz rendelkezésre állását, így már a mostani időszakban a raktári mennyiségekkel és pótrendelési kapacitásokkal tisztában kell lennünk. Ennek érdekében a tankönyvleltár megtörtént, a rendelést a rendelkezésre álló információk alapján készítettük el, lehetőséget hagyva a pótrendelésre is.

Korábban ebben az időszakban papíralapon írtuk alá a szülőkkel a tankönyvrendelési listát, mintegy hozzájárulást a rendelés elfogadásához. Az idén ez elmarad, az elektronikus megoldás még nem kiforrott.

Az **újrakezdés** teljes átgondolása és tervezése talán akkor lesz meghatározható, ha már lehet tudni annak pontos idejét. Az elsődleges szempont azonban mindenképp az egészségügyi kockázat csökkentése marad, minden formában. A visszahozott könyveket védőfelszerelésben (gumikesztyű, maszk) fogjuk átvenni, és kezdetben úgy is dolgozunk velük. Ez napi 8 órában most egy nehezen kivitelezhető folyamatnak tűnik, de majd a gyakorlatban kiderül, hogy megvalósítható lesz-e. Minden dokumentum esetében fennáll a kockázat – visszahozatal

és talán a kiadás szintjén is – hogy vírushordozóvá válik, így a szisztematikusságot követve egy-két napig elkülönítve kell kezelni az aktuálisan forgatott darabokat. Ez a fajta eljárás hosszabb ideig is eltarthat, de azt gondolom, ebben a kérdésben még senkinek sincs tapasztalata. Az elővigyázatosság idővel bizonyára csökkenni fog. A kutatók kéréseit – míg kockázatot jelenthet a fizikai találkozás – továbbra is digitális formában kívánjuk megoldani. Ennek értéke és mértéke eltérő lehet. Teljes könyveket továbbra sem digitalizálunk.

A digitális szolgáltatás kérdését átgondoltuk, és nagyobb méretű dokumentum beolvasására alkalmas eszköz beszerzését kezdeményeztük. Hiánya korábban is jelentkezett, de most egyértelműen szükségét éreztük.

Higiéniai szempontból pedagógusok és diákok részére hasonló elvárásokat támasztunk. Akinek szükséges a gimnáziumba jönnie csak maszkban, kézfertőtlenítés után teheti meg. A tanár kollégák kéréseit – amennyire lehet – digitális formában jelenleg is igyekszünk támogatni. Ezek száma, mértéke a járvány előtti időkhöz képest növekedett, és valószínűleg nem fog a későbbiekben sem teljesen lecsökkenni, mert mindannyian jó tapasztalatokat szereztünk erről a lehetőségről. Még digitális könyvtári órát is tartottunk! A diákok számára is biztosítjuk a kölcsönzés és adatszolgáltatás igénybevételének lehetőségét.

A **nyitást** természetesen várjuk, ám – nem nyilvános iskolai könyvtárként – ennek az időpontját egyéb tényezők is befolyásolják. Sok kérdés nyitott még, de egyszerűbb lesz a munkánk, ha a távolságtartás csökken, megszűnik. A beszerzések eddig szüneteltek, talán a júniusi időszakban újra megkezdődhet ez a munka is biztonsággal. A tankönyvek kérdéseire is az idő ad majd választ. ►